

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrlet let Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za izozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.906

K velikemu prazniku

Letošnji eharistični kongres v Ljubljani se vrši v času največje duševne razbitosti. Stojimo pred silno važnimi dogodki, ki morejo človeško družbo iz sedanje težke psihoze pripeljati v čisto ozračje, ko bomo svobodneje zadihali in prav spoznali šele vrednost svojega življenja. Težki oblaki se zbirajo nad nami v neprestanem silnem oboroževanju posameznih držav, ki prav tekmujejo med seboj, katera bo imela učinkovitejše orožje, ki bo kosilo ljudi kot koščeva kosa na travniku. Novi tanki, zrakoplovi, strojne puške, plini itd. so dnevne senzacije, ki napenjajo ljudem živce in jih drže v neprestanem trepetu in strahu. Zdi se, da manjka le malenkostni dogodek, ki lahko povzroči strašen pokolj narodov med seboj v Evropi in tudi izven nje.

In večkrat se človek vpraša, čemu to? Ali smo res ustvarjeni zgolj za to, da vsak rod doživi strašne dni vojske, ki naj ga razredči? Kdo daje smernice tej visoki politiki, ki neprestano drži človeštvo v duševni napetosti? Šele po svetovni vojni so se začeli ljudje bolj zanimati za vzroke te strašne šibe, ki je zahtevala toliko krovprelitja, trpljenja in uboštva. Ti vzroki so bili in so zgolj v gospodarskih vprašanjih posameznih držav, ali boljše rečeno velikih kapitalističnih koncernov, trustov in kartelov, ki so se polakomnili bogastva bodisi v petroleju, premogu, sirovinah itd. sosednje države in tako zapletli svojo lastno državo v boj proti drugi. Žrtve so bili tu milijoni in milijoni nedolžnih ljudi. Tako je bilo v preteklosti, ni pa treba da bi bilo tako v bodočnosti. In tudi vse današnje svetovno oboroževanje je zgolj delo koncentriranega svetovnega kapitala, ki si bo ščitil svoje interese s tem strašnim orožjem. Kako malo pomeni v tem vprašanju človek, poedinec, kako malo stotine in tudi tisoče ljudi.

Toda to materialistično naziranje o vsem stvarstvu, ki preti vsem narodom kot strašna pošast z uničenjem njihove zadovoljnosti, sreče in blagostanja, je prav za prav le cvet vseh slabosti, ki koreninijo daleč v človeštvu samem, prav za prav v posameznem človeku. Le poglejmo družabno ali socialno življenje med nami samimi, v našem domačem kraju, poglejmo okrog sebe in tudi izven meje naše države, po vseh evropskih, da celo po državah v drugih delih sveta. Ali se ne vleče od najmanjše edinice in družbe pa do največjega gospodarskega podjetja v socialnem oziru nit človeške sebičnosti, materializma, absolutno obvladaje mamona — hudiča v človeških srcih. Zakaj velika brezposelnost, revščina, pomanjkanje vsakdanjega kruha? Ali

morda zemlja manj rodi, ali se je človeštvo toliko namnožilo, da je zmanjkalo vsega najpotrebnejšega? Ne eno, ne drugo. Znano je, da je v letu 1933 umrlo na celem svetu 2 milijona 400.000 ljudi za lakoto, 1.200.000 ljudi je napravilo samoumor radi obupnega gospodarskega položaja in brezposelnosti. V istem letu se je pa uničilo 588.000 vagonov žita, 144.000 vagonov riža, 267.000 vreč kave, dva milijona 560.000 kg sladkorja. Razen tega so požgali 423.000 vagonov žita, uničili 2.500.000 kg mesa v konzervah, 1.420.000 kg svežega mesa in na Danskem so v zadnjem času zaklali 25.000 krav in porabili za loj. In vse to samo radi kapitalističnih manipulacij, da so lahko ostalim produktom obdržali ceno na določeni višini, dočim bi jo morali znižati. Koliko lačnih bi se lahko nasitilo s to velikansko množino hranil!

V socialnem odnosu družbe kraljuje materializem. Pohlep po uživanju, neprestanem pridobivanju zemeljskih dobrin v posameznih človeških srcih. To je rak, ki razjeda družbo pri korenini. Človeški duh je silno napredoval v tehniki. Novi stroji, racionalizacija podjetij, moderni gospodarski sistemi; vse to je danes v korist posameznikom in namesto v blagoslov, v prokletstvo družbe in v njen pogin. Na cesto se glasom smotrenega gospodarstva, ki ga baje zahteva moderna gospodarska družba, mečejo tisoči in tisoči v obup in pomanjkanje. Namišljena gospodarska kriza zahteva vnebovpijoče zniževanje plač, le-ta zopet zahteva moderne priganjaške sisteme do onemoglosti, nima pomisleka niti ob družini.

• Kaj se godi ob tej silni kapitalistični in materialistični ofenzivi na človeško svobodo, dostojanstvo in pravico, v dušah delovnega ljudstva? Ali naj se čudimo, če se v njih poraja revolucionarni duh? In če je ta duh oropan še vsega idealizma, ki je tako svojstven človeškemu duhu, ali ne bo potem vse uničevalen, kot strašna reakcija na sedanji kapitalistični sistem človeške družbe. Vsako živo bitje trpi, dokler more. Toda, ko nastane vprašanje njegove biti ali ne biti, bo porabil vsa možna sredstva, predno podleže. Ta reakcija človeka pri sedanjem težkem boju za obstanek je povsem razumljiva kot nujna posledica sadov materializma.

Nastane le nujno vprašanje, ali je reakcija na zmagoslavni pohod materializma človeški družbi v blagoslov ali v še večjo nesrečo. Dve poti sta in nič več. Ali bo o usodi človeštva odločevalo krščanstvo s svojimi večno veljavnimi načeli o ustroju družbe in s

svojim neusahljivim virom ljubezni in pravice, ali pa boljševidem, predstavnik hladnega in preračunanega materializma v državnem kapitalizmu, ki pozna človeka prav tako kot sedanja kapitalistična družba, le kot del skupnosti državnega občestva brez duše in vzvišenega dostojanstva.

V tem težkem odločilnem trenutku se vrši naš ljubljanski II. eharistični kongres.

Dvema gospodoma se ne more služiti. Za povprečnega človeka težke besede, toda resnične. Na eni strani je gospod materializem, vlada hudiča, ki je razdejal tempelj sv. Duha v človeških srcih in pripeljal človeštvo do roba propada. Uničil je srca svojim privrčencem, ki ob praznoti vsakega idealizma nikdar niso zadovoljna z zemeljskimi dobrinami. S silnim naporom skuša uničiti srečo tudi svojih žrtev, ki s poslednjimi silami iščejo notranje sile, da vzdržijo v tem silnem družabnem boju na površju, da ne utonejo.

Na drugi strani je gospod Kristus-Kralj. Nikdar še ni bilo človeštvo tako potrebno Njegovega doživetja kakor dandanes. On je ustvaril človeka po svoji podobi in ga postavil na zemljo kot krono stvarstva. Človek naj gospoduje nad stvarstvom in ne obratno, kar je dandanes. Zato pa je in tudi mora biti Bog absolutna pravica, ki ne trpi najmanjše krivice. Vse današnje ponižanje, trpljenje, ki ga prenaša človeški rod, je proti božji volji in delo materializma. V tej veliki resnici je vsa skrivnost krščanstva pa tudi njegova nepremagljivost.

Zato pa je Bog dal na čelo svoje zakonodaje dve glavni zapovedi, izmed katerih prva zahteva priznanje Njega samega, druga pa določa odnosaj med ljudmi, ki pravi, da naj človek ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, torej že v tej svoji osnovni zapovedi izključuje vsak materializem.

Delavec, ki bo Boga spoznal docela in ga v svoji duši doživel, bo vedel, da je Bog in pravica neločljivo, prav tako on in Bog. V tem, ko se bo boril za svoje človeško dostojanstvo, za svojo pravico in svoj vsakdanji kruh, bo vedel, da se bori za Boga, in ko se bo boril za Boga in Njegovo kraljestvo na zemlji, se bo istočasno boril za sebe kot človeka in stvarstvo božje. Nihče več ne bo iztrgal iz delavčevega srca Boga, ko ga bo enkrat doživel. Kot tak bo vedel, da je Bog nad ljudmi in bo znal pravilno ločiti delo in bistvo Boga od dela navadnih zemljanov.

V takem delavcu, ki je Boga v svojem srcu doživel, veje silen revolucionaren duh, ki ni revolucija krvavega obračuna, ampak

VINIČARJI

Iz centrale. Obveščamo vse naše člane Posmrtnskega sklada, da je umrl naš že dolgoletni član tov. Irgolič Franc iz Gor. Radgone, v starosti 88 let. Posmrtnine je izplačati 1000 Din. Zato bomo morali v kratkem razpisati novo zbirko za 50. slučaj, sedaj samo enkratno. Ker še več članov dolguje na prejšnjih zbirkah, zato vse tiste resno opozarjamo, da čimprej poravnajo vse dolgujoče prispevke. Naj ne čakajo, da bi se jim nabralo toliko, da bi pozneje ne zmogli več plačati, radi česar bi potem lahko bili dvojno oškodovani. Pač bi ne mogli dobiti v slučaju smrti nobene posmrtnine in drugič bi bili še ob tisti denar, katerega so že vplačali. Tovariši, pomislite to in plačajte, kolikor še imate na dolgu, ker je to sedaj vsakemu mogoče, težje pa bo pozimi, ko boste brez služka. — Blagajnik.

Kapela. Tukaj je zopet žela pravica in ž njo viničarji uspehe. Tovariš Vrbnjak Fr. iz Rožičkega vrha je s tožbo dosegel, da mora gospodar plačati nagrado in vse tožne stroške. Sedaj pa mu je iz maščevanja prepovedal delo. Zato je vložil nov predlog za viničarsko komisijo, da se tudi to poravnava in sigurno bo tudi v tem zmagal viničar.

Sodna razprava med viničarjem Šumak Fr. in njegovim gospodarjem, je potekla za viničarja ugodno. Tudi za tega je sedaj od strani organizacije vložil predlog za viničarsko komisijo radi selitvenih stroškov in odškodnine za vrednost žetve. Upamo, da bo sedaj gospodar že pri komisiji plačal in se ne bo pustil več tožiti ter po nepotrebnem razmetavati denar za sodne takse in odvetniške honorarje. Žalibog, da je v naših vinogradih še vedno preveč trme in oholosti, katera jim brani brez tožbe plačati viničarjem zaslužek. Jadikujejo, da ni denarja za davke, za obleko, a za nepotrebne tožbe pa ga še mnogi zmorejo. Raje plačajte svojim viničarjem, kar ste jim po pogodbi obljubili in kar jim pripada po Uredbi viničar. reda. Tako bo za vas veliko bolje in ceneje, kakor da utrgavate delavcem plače, ki jim po viničarskem zakonu pripadajo. Radi tega imate pozneje samo nepotrebna pota, sitnosti in stroške, poleg tega pa tudi s tem trpi vaš ugled, ne samo denarnica.

Sv. Bolfenk pri Središču. Kakor smo svoj čas že poročali v našem listu, imamo viničarji Ormoške graščine z isto vedne spore in tožbe radi izplačila zaslužka. Splošno vladajo pri naši graščini še srednjeveške tlačanske razmere. Graščina poseduje tukaj, v miklavževski župniji, pri Svetinjah, v Litmerku in nevem kje še vse, številne in obširne vinograde, v katerih morajo viničarji pridno delati, potem pa vsako nedeljo po 2 do 3 ure daleč v Ormož hoditi po plačilo — miloščino, za katero morajo čisto po več ur čakati in skoraj jokaje moledovati, da dobijo po 5, 10 ali 20 Din. Ne samo enkrat pa se je

revolucija duha nad gospostvom materije. — V tem duhu je načelna jasnost, globoka prepričanost v zmago pravice nad krivico, iz teh izvirajoča železna doslednost, vztrajnost in neomajna ljubezen do bližnjega, ki izključuje vsako sebičnost in materializem. Ta načelna jasnost, globoka prepričanost, železna doslednost in neomajna ljubezen pa doprinašajo tudi potrebne žrtve, ki so položene na oltar skupnosti za zmago pravice, za uveljavljenje kraljestva božjega na zemlji.

V prenovljeni delavčevi duši, v njegovem doživljanju evharističnega Kralja je poročstvo lepših dni človeške družbe. Tu je početek zmage nad materializmom in nove srečnejše bodočnosti.

S temi mislimi v srcu se bo krščansko delavstvo udeleževalo kongresnih slovesnosti z gorečo molitvijo v srcu, naj Kristus v polni meri blagoslovi kongres. Namesto materialističnega duha naj v človeških srcih zavladava Kristus, Kralj — Ljubezen in Pravica!

tudi že zgodilo, da so prišli viničarji po služek, »milostljiva grafica« pa se je potuhnila v graščinske sobe, odkoder je poslala katerega od uslužbencev poročat čakajočim viničarjem, da naj pridejo drugič po denar. Mnenje nas več bolfskih viničarjev je, da bi bilo potrebno te »milostljive« napoditi, posestvo pa bi naj kupili taki, ki bi nudili viničarjem ne samo delo in šikane, marveč tudi redno plačilo.

Tovarišem viničarjem pa nujno priporočamo, da se naj organizirajo in naj bodo tudi drugače vedno složni. Ni res, da bi ne mogli vsi graščinski viničarji s pomočjo zakonov in oblasti pridobiti si pravičnejših delovnih pogojev in rednega vsaj štirinajstdnevnega izplačila zaslužkov. — Več viničarjev.

TOVARIŠI, TOVARIŠICE!

V juliju pridobimo vsak enega novega člana za

JUGOSLOVANSKO STROKOVNO ZVEZO.

S tem bomo ojačili naš odpor proti krivicam, ki se gode delavstvu, dvignili delavsko zavest in tako doprinesli delež k izboljšanju razmer, ki danes vladajo med delavstvom. Dolžnost organiziranega delavca je, da je neprestano na delu za pridobivanje novih članov. Bodimo borbeni in delovni.

Rudarji

Zagorje. Ni še dolgo, ko smo poročali, da so nezgode pri nas na dnevnem redu, in zopet je zahtevala nesreča novo žrtev. V ponedeljek, dne 17. junija je zapustil zdrav in vesel svojo družino, ko je šel na nočno službo nič hudega sluteč, kot navadno na svoje delo, rudar Prašnikar Joško. Imel je vedno nevarna dela. Delali so v tako zvanem »hole-šahu« za spravljanje lesa. Še dobra 2 metra in bili bi gotovi z delom. Pri izmenju mu je še njegov brat naročil, naj bo previden. S svojim tovarišem se je podal v rov, v katerem so delali, kot navadno, zelo previdno. Baš ko so se hoteli zavarovati in uloviti višeco plast starega betona, se je ista odvalila in potegnila s seboj svojo žrtev v globino 90 metrov. Živci morajo popustiti človeku že samo ob taki misli, kaj šele biti navzoč ob tako strašnem trenutku. Sreči ali naključju se imata zahvaliti ostala tovariša, da sta obvisela vsak na eni strani, zlasti še eden, ki je obvisel na cevih in katerega se je ponesrečenec krčevito oprijel, a mu ni mogel več pomagati. Bila sta v par minutah oba tovariša pri njem, a bil je na mestu mrtev. Bil je vesten in priljubljen, v najboljši moški dobi v starosti 34 let. Zapušča ženo in enega sinčka. Kako priljubljen je bil, priča njegov zadnji sprevod, katerega se je udeležilo nad 2000 ljudi. Pogreba se je udeležil tudi ravnatelj rudnika in obratovodstvo Kotredeža. Pevci Kotredeškega zbora so mu zapeli v zadnje slovo »Blagor mu, ki se spočije!« — Družini kakor tudi sorodnikom naše sožalje.

Rudar, težko je tvoje delo, nikdar doučeno, a malo, da celo nič vredno. Ne veš ne ure ne dneva, vsako minuto, vsikdar si izpostavljen onemu, ki mu ustvarjaš sadove svojega vsakdanjega dela, a sam sebi grob, ki ti grozi ob vsakem koraku. A rudar malo pomišlja danes o tem. Še so danes rudarji, sicer redki, ki pomnijo na lepo navado oziroma dolžnost, ko so se skupno pri odhodu v rov spomnili v kratki molitvi svoje zaščitnice sv. Barbare. Danes sicer še opominja kip sv. Barbare na težko in nevarno delo rudarja, ko zapušča s težkimi koraki svetlobo solnčnega dne, a se le redki spomnijo vsaj z mislijo zaščitnice rudarskega stanu. Spominimo se časov, ko sicer tudi ni bilo vse rožnato, a vendar mnogo bolje, duše našega rudarja niso bile tedaj tako zmaličene v materializmu, kot danes, ker vsak pozablja na oni vzvišeni cilj; na vero in zaupanje v Boga!

Trbovlje. Čitali smo v dnevnem časopisu, da se je pričela banska uprava baviti z mislijo, kaj z delomržeži, ki so, kakor piše časopisje, prava nadlega za mesta in deželo. Res je tako. Samo vprašajmo se, zakaj tako. Če je res delomrznost, je ta v 90% le radi dolgotrajne brezposelnosti ali pa premajhnih zaslužkov. Delomrznost se bo ugotovila lahko šele takrat, ko bo lahko vsak delal, ki hoče delati. Mislimo tudi, da bo takrat za vse delomržeže zadostovala v naši banovini le mala baraka. Nikakor pa ni po naši sodbi delomržeži oni, ki radi večmesečne ali večletne prisilne brezposelnosti prosjači, marveč oni, ki delo dobi in delati noče. V naši občini je nad 900 brezposelnih, gotovo pa izmed teh ni 30 delomržežev. Občina jih je nekaj zaposlila in računala s svojim proračunom, da jih bo še več. TPD pa na drugi strani zahteva, da se ji občinske doklade znižajo za 400.000 Din. Torej bodo morali brezposelni le še naprej prosjačiti. Pa prav radi tega se bo reklo, da so delomržeži. Torej po čigavi krivdi? Razumljivo pa je, če mladina ne bo dobila dela, bo pa res postala zrela za taka taborišča. Še enkrat vprašamo, po čigavi krivdi? Dajte ji rajši preje dela in kruha! — Brezposelni rudar.

Poselski dom v Celju

Preteklo nedeljo je imela Poselska zveza v Celju lep praznik. Kakor dobra družina so se zbrale članice k blagoslovitvi doma ter kipa Srca Jezusovega. Obenem pa so se one same tudi izročile v varstvo božje ljubezni. Ob štirih popoldne se je napolnil prostor v pritličju, v katerem je bil postavljen oltar in kip. Med udeleženci je bilo tudi zastopstvo naše skupine. Duhovnemu vodji, prof. Kovačiču, ko je blagoslavljal, je v začetku izročila Debeljakova deklica bele rože v zahvalo služkinj za njegov trud. Slovesnost, ki je trajala dobro uro, je bila v svoji skromnosti zelo lepa. Po blagoslovitvi in govoru prof. Kovačiča, ki jih je bodril k vztrajnosti, so zapele pevke (služkinje) deset pesmi. Zbor vodi ga. Mikelnova. Vaditeljci so tudi poklonili rože. Na koncu proslave je še bodril tov. predsednica članice k združitvi in napredku. Tudi predsednik celjske skupine je v imenu bratskega društva želel mnogo uspešnega dela v tem domu. Naj bo ta dom, za katerega so delali in skrbeli, dom ljubezni. In še nekaj! Kar se kupiti ne da, to naj vzgoji ta hiša: človekovo zavest, da je enakopraven, naj bo delavec ali služkinja! Ta zavest naj bo prežeta s Kristusovim naukom, ki naj stopi na plan, kadarkoli je to prilika! Potem bo dom tudi plodonosno stal v čast onim, ki so v njem, in v veselje tistim, ki so zanj do uredničenja skrbeli!

Celje. Zaradi evharističnega kongresa odpade redni mesečni sestanek. Članstvo vabimo, da se zato udeleži po možnosti rednih večernih sestankov! — Vse članstvo že sedaj opozarjamo na skupen delavski izlet naših skupin po Savinjski dolini v nedeljo, 21. julija na goro Oljko. Mislite že danes na naš tabor in naj ne bo nikogar, ki se istega ne bi udeležil.

Zakonom — spoštovanje!

Državni svet je kot najvišja državna sodna inštanca potrdil razsodbo celjskega upravnega sodišča, da je enoodstotna doklada na delavske plače protizakonita. Vendar pa se ta doklada še nadalje pobira, kajti davčna direkcija stoji na stališču, da velja razsodba upravnega sodišča v Celju le za one, ki so tožili. Res čudno stališče.

Zahtevamo, da finančni minister dá davčni direkciji v tem pogledu potrebna navodila. Kot protizakonito je to doklado takoj ukiniti in že pobrane prispevke vrniti delavstvu.

Mednarodni urad dela vrši v pogledu delavske zaščite važno in veliko nalogo. Njegovo delo in akcije pa bodo rodile uspeh le tam, kjer je delavstvo zavedno in močno organizirano. Saj vidimo danes, da se sicer ratificirane konvencije o delavski zaščiti malo ali nič ne upoštevajo, še manj pa izvajajo. Dolžnost in naloga organiziranega delavstva je, doseči, da se te konvencije in mednarodni dogovori za delavsko zaščito tudi izvajajo in spoštujejo. Vsi tisti, ki na veliko in široko rešujejo delavsko vprašanje, naj gredo in delavstvo organizirajo, kajti le tako bo kaj pomenilo in tudi doseglo.

II. evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani

Spored kongresa

Dne 28. junija: Ob 9 dopoldne se odpre razstava sodobne cerkvene umetnosti; ob 10 sestanek stalnega odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji; ob 10 zborovanje katoliških časnikarjev in sotrudnikov katol. časopisja Jugoslavije; ob 17 sprejem papeževnega legata na glavnem kolodvoru, nato pa slovesen vohod v stolno cerkev; ob 18 v stolnici »Pridi Sveti Duh«, govor in blagoslov z Najsvetejšim; ob 20 otvoritev kongresa z molitvijo »Pridi Sveti Duh«, govorom in slovesnimi litanijami po vseh ljubljanskih cerkvah.

Dne 29. junija: Ob 8 na Stadionu nastop mladine; ob 8 po vseh ljubljanskih župnijskih in samostanskih cerkvah slovesne škofvske sv. maše; ob 10 stanovska zborovanja; ob 15 I. manifestacijsko zborovanje na Stadionu z dvema slovenskima in enim hrvatskim govorom; ob 17 bo slovesno preneseno Najsvetejše na Stadion, kjer bodo pete litnije z ljudskim petjem in nato blagoslov z Najsvetejšim; ob 20 koncert Pevske zveze na Kongresnem trgu; ob 21 se izpostavi v vseh ljubljanskih cerkvah Najsvetejše ter se vrši do 24 nočno čiščenje (v stolnici in v

cerkvi sv. Jožefa traja nočno čiščenje preko cele noči); ob 22 nočna procesija mož in fantov z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah na Stadion; ob 24 na Stadionu slovesna polnočnica s kratkim nagovorom in skupnim sv. obhajilom mož in fantov; ob 24 slovesne polnočnice za dekleta in žene po vseh ljubljanskih cerkvah.

Dne 30. junija: Ob 9 na Stadionu slovesna sv. maša, ki jo daruje papežev legat; med sv. mašo izvaja zbor preko 500 pevcev koralno »Angelsko mašo«; med sv. mašo kratka pridiga; ob 10 II. manifestacijsko zborovanje na Stadionu; ob 15 slovesna procesija vseh udeležencev z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah na Stadion, kjer bo zaključek kongresa s slovesnimi petimi litanijami z ljudskim petjem, kratkim nagovorom, posvetitvijo Kristusu Kralju, slovesnim »Tebe Boga hvalimo«, blagoslovom in petjem himne »Povsod Boga«.

Dne 1. julija: Zborovanje duhovnikov adoratorjev; zborovanje katehetov; izseljenški kongres; narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje; izleti na Bled, na morje itd.

Zborovanja na kongresu

Pripravljalni odbor za II. evharistični kongres v Ljubljani je izdal program stanovskih predavanj, ki se bodo vršila na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija ob 10 dopoldne. Podroben program je v kongresnih knjižicah. Naše članstvo opozarjamo predvsem na sledeča zborovanja:

Možje — katoliški delavci imajo zborovanje v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu.

Delavska moška mladina ima zborovanje v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Delavska dekleta bodo zborovala v telovadnici v Lichtenurnu na Poljanski cesti. **Služkinje** imajo stanovsko zborovanje v Alojzijevejši ob pol 7 zvečer.

Izseljenci bodo imeli isti dan zborovanje ob 18 v Delavski zbornici. Drugi dan pa imajo izseljenci ob 9 dopoldne v banski palači svoj posebni izseljenški kongres.

Vse naše tovariše in tovarišice vabimo, da se vseh teh zborovanj polnoštevilno udeležijo.

Zbirališča za nočno procesijo možkih

Zbiranje: V soboto od devetih zvečer dalje se zbirajo:

1. **Ljubljančani** v Gosposki ulici od Kongresnega trga do Križank z dohodom s Kongresnega trga;

2. **Ljubljanska škofija** v Vegovi ulici in na Emonski cesti z dohodom s Kongresnega trga;

3. **Lavantinska škofija** na Cojzovi cesti, na Bregu in na Krakovskem nasipu z dohodom skozi Židovsko ulico in s trga Sv. Jakoba;

4. **deputacije, izseljenci, inozemci in udeleženci iz južnih škofij** na Gallusovem in Grudnovem nabrežju z dohodom s trga Sv. Jakoba.

Zbirališča za glavno procesijo v nedeljo ob treh popoldne:

Ljubljanska škofija po dekanijah,

in sicer: 1. **Ljubljana-mesto**, desna stran Resljeve ceste; 2. **Ljubljana okolica**, leva stran Resljeve ceste; 3. **Cerknica**, Slomškova ulica od Resljeve proti Kolodvorski; 4. **Kamnik**, Slomškova ulica in Metelkova ulica; 5. **Kočevje**, ob vojašnici na trgu Tabor; 6. **Kranj**,

Maistrova ulica; 7. **Leskovec**, ob sokolskem domu na trgu Tabor; 8. **Litija**, Vrhovčeva ulica in del Jegličeve ceste; 9. **Škofja Loka**, Ilirska ulica; 10. **Moravče**, na trgu Tabor v podaljšku Vidovdanske ceste; 11. **Novo mesto**, na trgu Tabor pred cerkvijo Sreca Jezusovega; 12. **Radovljica**, leva stran Kotnikove ulice in Komenskega ceste; 13. **Ribnica**, desna stran Kotnikove ulice; 14., 15., 16. in 17. **Semič, Trebnje, Smarje, Vrhnika**, na Masarykovi cesti od Resljeve proti Jegličevi cesti; 18. **Zužemberk**, Jegličeva cesta z zvezo na dekanijo Vrhnika.

Lavantinska škofija po dekanijah,

in sicer: 1. **Maribor, levi breg**, Gledališka ulica od Aleksandrove ceste proti Gosposvetki cesti; 2. **Maribor, desni breg**, istotam; 3. **Braslovce**, Gajeva ulica od Gledališke do Beethovne ulice; 4. **Celje**, Aleksandrova cesta, Tomanova in Gajeva ulica; 5. **Dravsko polje**, Tomanova in Puharjeva ulica; 6. **Gornji grad**, Gledališka ulica pred gledališčem in Knafljeva ulica proti Šelenburgovi ulici; 7. **Jarenina**, Valvazorjev trg; istotam 8. **Konjice**, 9. **Kozje**, in 10. **Laško**, Knafljeva ulica (ob muzeju) in Bleiweisova proti Aleksandrovi cesti; 11. **Sv. Lenart**, Knafljeva ulica med Bleiweisovo cesto in železniško progo; 12. **Ljutomer**, istotam; 13. **Marenberg**, Bleiweisova cesta med Knafljevo ulico in Šubičovo cesto; 14. **Nova cerkev**, Šubičeva ulica med Bleiweisovo cesto in Valvazorjevim trgovom; 15. **Rogatec**, Šubičeva ulica med Bleiweisovo cesto in železniško progo; 16. **Slovenska Bistrica**, istotam; 17. **Ptuj**, Bleiweisova cesta, med Knafljevo in Šubičovo cesto; 18. **Stari trg**, Bleiweisova cesta desno med Knafljevo in Šubičovo ulico; 19. **Šaleška dolina**, istotam; 20. **Šmarje pri Jelšah**, Nunska ulica od Bleiweisove ceste proti središču mesta; 21. **Velika Nedelja**, Bleiweisova cesta levo med Šubičovo in Nunsko ulico; 22. **Videm**, istotam; 23. **Vuzenica**, desna stran Bleiweisove ceste med Nunsko in Erjavčovo cesto; 24. **Zavrč**, Erjavčeva cesta; 25. **Dravograd**, leva stran Bleiweisove ceste med Nunsko in Erjavčovo cesto; 26. **Mežiška dolina**, Erjavčeva cesta proti progi; 27. **Dolenja Lendava**, Bleiweisova cesta levo ob banski palači; 28. **Murska Sobota**, Bleiweisova cesta desno nasproti banski palači.

Na zbirališčih se priključijo dekanije druga na drugo po abecednem redu, le na čelu ljubljanske škofije koraka dekanija Ljubljana in na čelu lavantinske škofije mariborska dekanija.

Le s kongresno knjižico in znakom bo dovoljen vohod v Stadion. To velja za ves čas kongresa in za vsakogar, brez ozira na osebo ali stan. Znake nosite na vidnem mestu, knjižico pri vstopu v Stadion pa v roki.

Za 1. manifestacijsko zborovanje 29. junija popoldne in za mašo kardinala-legata dne 30. junija dopoldne je za vse udeležence dohod s Tyrševe ceste, le pevci, narodne noše, nosilci zastav, dostojanstveniki in oni, ki bodo imeli vstopnico za sedež, vstopajo vsi z Vodovodne ceste. Kdor kupi vstopnico za sedež, naj pride na Stadion eno uro pred pričetkom dotične prireditve. Radi reda je določeno, da se dostop k sedežem zapre pol ure pred pričetkom vsake slovesnosti. Zamudniki bodo morali kljub vstopnici v areno na stojišče.

Glavna kongresna pisarna je v palači **Vzajemne posojilnice** na Miklošičevi cesti 7. Druga pisarna bo v palači **Vzajemne zavarovalnice** ob Masarykovi cesti. Na kolodvoru bo tretja pisarna. Več pisarn bo tudi na Stadionu, na gorenjskem in dolenskem kolodvoru. V vseh stvareh se obračajte na pisarne.

Zigosanje legitimacij si v Ljubljani oskrbite čimprej, ne šele tik pred odhodom vlaka. Zigosanje bodo vršile vse informacijske odnosno kongresne pisarne.

Berite kongresno knjižico! Preberite jo po večkrat in z vsjo pazljivostjo! Kaj bo v Ljubljani in kje, kako bo to in ono, kam se vam je obrniti, vse je v knjižicah.

Nova vlada

V četrtek zvečer je podal predsednik vlade B. Jevtič Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu ostavko celokupne vlade. Ostavka je bila sprejeta, vlada pa je bila poverjena z nadaljnjim vodstvom poslov do sestave nove vlade. Na dvoru so se takoj pričela širokopotezna posvetovanja in Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v avdienco v zvezi z vladno krizo dr. Vladimírja Mačka, Ljubo Davidoviča, Nikolo Uzunoviča, Aco Stanojeviča, dr. Korošca in druge.

V ponedeljek je dosedanji finančni minister dr. **Milan Stojadinović** sestavil novo vlado, v kateri je obdržal tudi zun. ministrstvo. V novi vladi so: notranji minister dr. **Anton Korošec**, minister za vojsko in mornarico general **Peter Živkovič**, minister za promet dr. **Mehmed Spaho**, minister za trgovino in industrijo dr. **Milan Vrbanič**, minister za kmetijstvo **Svetozar Stankovič**, minister za prosveto inž. **Dobrovoje Stosevič**, minister za zgradbe inž. **Miloš Bobič**, minister za socialno politiko **Nikola Preka**, minister za gozdove in rudnike **Ignjat Stefanovič**, minister za telesno vzgojo **Mirko Komljenovič**, minister za pravosodje dr. **Ljudevit Auer**, minister za zunanje zadeve dr. **M. Stojadinović**, ministra brez portfelja **Djuro Jankovič** in dr. **Sefkija Behmen**.

Predlog za 40 urni leden sprejet

Poročali smo že, da je Mednarodni urad dela v Ženevi sklical zasedanje mednarodne delovne konference, na kateri se razpravlja o vseh vprašanjih, ki prihajajo v poštev za zaščito delavstva. Tako je konferenca sprejela te dni celo vrsto sklepov, ki so jih izdelale za to določene komisije. Soglasno je bil sprejet načrt predloga za plačane dopuste delavcev. Konvencija o 40 urnem tednu, ki je bila na zadnjem zasedanju odklonjena, je bila zdaj sprejeta z 79 proti 30 glasovom. Soglasno je bila sprejeta tudi konvencija o praviči delavcev do pokojnine.

Ni dovolj, da samo redno plačuješ članarino, marveč je treba, da tudi aktivno sodeluješ v strokovni organizaciji.

Doma in po svetu

Pri razdelitvi sklada za javna dela v žne-sku 55 milj. Din je dobila dravska banovina 1.700.000 Din.

Združenje borcev Jugoslavije »Boj« je kr. banska uprava dravske banovine te dni razpustila z motivacijo, da je društvo vsled političnega udejstvovanja prekoračilo svoj delokrog.

Te dni se je vršil v Belgradu kongres Zveze obrtniških združenj, na katerem so med drugim obrtniki odločno nastopili proti Bati in Tivarju, poleg tega pa tudi proti Okrožnim uradom za zavarovanje delavcev. Ni nam znano iz kakšnih razlogov so šli proti OUZD-jem, vendar bi si dovolili pripomniti, da naj bi ti gospodje prej poravnali zaostanke na prispevkih, ki jih dolgujejo bolniškim blagajnam, in to vsaj one, ki so jih odtegnili delavcem.

Delavno taborišče za delomržeže pripravljaja kr. banska uprava nekje v Beli Kra-jini. To napravo je pozdraviti, vendar bo treba pri tem velike previdnosti, da ne bodo prišli v to taborišče taki, za katere ni bilo pripravljeno.

Premogovnik v Drobnem dolu pri Laškem je ustavljal obrat. Vsled tega bo zopet 80 rudarjev in njihovih družin brez kruha. Razmere za delavstvo pa v tem rudniku niso bile ugodne. Pravijo, da se je delo ustavilo vsled — finančnih težav.

Delavcu, kar je njegovega

»Jugoslovanski Lloyd« je v eni zadnjih številkih priobčil daljši članek pod naslovom »Investicijska politika SUZOR-ja«, v katerem član ravnateljstva inž. Hoffmann navaja vso pogrešenost gospodarstva SUZOR. Navedeni je v ravnateljstvu SUZOR-ja kot zastopnik delodajalcev. Navedbe so zelo zanimive in smo radovedni, kaj bo nato SUZOR odgovoril. Take stvari pa potrjujejo samo eno: čimprej svobodne volitve, da bo delavstvo moglo o usodi tega važnega zavoda samo odločati. Nekaj najbolj značilnih odstavkov tega članka v informacijo našim bralcem dobesedno priobčujemo.

Uprava in samouprava SUZORA v Zagrebu je nabavila v zadnjih letih v našem Primorju nekaj starih zapuščenih podrtij za dvakratno in trikratno vsoto njih vrednosti ter jih za še dražje zneske adaptirala v delavska okrevališča, da bi delavcem dokazala svoja socialna prizadevanja. Vzdrževanje vseh teh okrevališč zahteva letno okoli 1 milijon 500.500 dinarjev ter pada na breme

Prometni minister Vujić je v svojem poročilu novinarjem izjavil, da je znižanje železniških tarif rodilo za železniške finance zadovoljive uspehe. Število potnikov se je v aprilu t. l. napram aprilu leta 1934 povečalo za 23.73%, prav tako so porasle tudi pošiljke blaga. Kljub znižanju tarife so letos v juniju dosegli dohodki 0.60% več kot v juniju l. l. — Taki politiki bi bili potrebni še marsikje drugje. Treba pa bo misliti tudi na povišanje dohodkov železniškega delavstva. — Plače so namreč pod vsako kritiko.

Produkcija premoga v naših rudnikih je zopet padla. Posebno občuten je bil padeč dobav premoga drž. železnicam. Produkcija premoga je znašala v aprilu 86.082 ton, v marcu pa 91.944 ton. Število delavstva je ostalo neizpremenjeno. Število šihotov se je zmanjšalo od 112.444 na 110.953. Prav tako se je v aprilu zmanjšal zaslužek delavstva na 4 milijone 793.000 Din od 4.896.000 Din v marcu 1935. Iz tega se jasno vidi, da bo vso pezo znižanja dobav premoga drž. železnicam nosilo delavstvo.

★

Tudi v Nemški Avstriji je avstr. zvezni kanceler razpustil združenje bivših bojevnikov z vsemi njegovimi podružnicami. Združenje je delalo za nacionalno-socialistično stranko.

Okrožnih uradov (t. j. delodajalcev in delojemalcev), ki krijejo te stroške iz svojih dohodkov in bolezenskega zavarovanja. Vsi ti objekti niso danes vredni niti polovico vložnega kapitala ter dejansko tudi ne služijo onim, katerim so namenjeni, ker delavec danes ne more iti na oddih na morje. Niti delodajalec si danes ne more dovoliti bivanja na morju, kaj šele delavec, ki je uslužben pri tem delodajalecu. Če pogledamo v ta okrevališča, potem ne najdemo v njih niti enega starejšega delavca, kateremu je odpočitek potreben, temveč so »bolniki« v teh okrevališčih samo uradniki SUZORA in Okr. uradov za zavarovanje delavcev, tipkarice in manikerke, ki se prisilno pošiljajo tja na oddih, da poslopja ne ostanejo prazna. V teh okrevališčih je za časa sezone silno veselo. Paradira se v modernih in najbolj elegantnih pižamah, delavec pa — on mora biti srečen in zadovoljen, da ima »svoje« okrevališče na morju in da uprava ter samouprava tako skrbita zanj.

Na obisku pri moravskih strokovničarjih

(Dalje)

Čas, ki nam je bil odmerjen za potovanje, je bil za tako dolgo progo zelo kratek. Zato smo se odločili, da bomo prvo in zadnjo noč prespali kar v avtobusu. Malo tesno je bilo, pa je že šlo. Vseh skupaj nas je bilo 29, in dva šoferja, tedaj 31 oseb. Naša družina se je zbrala iz vseh vetrov. Povedal sem že, da jih je bilo iz Javornika največ, in sicer 13, iz Ljubljane nas je bilo osem, dva iz Tržiča, dva iz Celja, po eden iz Kranja, Jesenice, Sladkega vrha pri Mariboru in Kamnika. Sami mladi, veseli in zadovoljni obrazi. Do Celja, ko smo sprejemali celjska tovariša, je bilo vse veselo in razigrano. Proti Mariboru pa smo že vsi omagali. Vsak se je, kolikor je pač mogel, utaboril na svojem sedežu in dremal, ker spati v pravem pomenu besede ni bilo mogoče. V Št. Ilju, oziroma na meji, kamor smo dospeli ob pol 2 zjutraj, smo sprejeli v svojo sredo zadnjega udeleženca našega izleta.

Na jugoslovansko-avstrijski meji smo. Velika rampa preko ceste nam je zapirala pot. Revizijski potnihi listov in prtljage. V razmeroma kratkem času so nam naši obmejni organi vidirali potne liste. Po prtljagi niso nič brskali in so nam jo pustili popolnoma

pri miru. Par korakov in zopet stojimo. Avstrijski cariniki nam vidirajo potne liste in pregledujejo prtljago. Ti so nas pa glede prtljage dobro pretresli. Vsi zaspani in razmrščeni smo se s kovčegi postavili v vrsto in prav po vojaško marširali proti carinarnici. No, preveč globoko v kovčege niso vtikali nosu in bi radi te revizije lahko nesli našega vina v Avstrijo, kar bi hoteli. Vendar je pa bila za nas ta revizija že precej neprijetna in so nekateri godrnjali, češ, kaj neki le pri nas iščejo, ko smo vendar samo navadni izletniki. Toda to še ni bilo dovolj. Obrnili in prebrskali so nam tudi več avtobus. Po vsej verjetnosti so bili mnenja, da nesemo seboj kaj za pomoč tov. Kunschaku, ki je ravno ta čas začel akcijo proti Starhembergu. Rešeni carinikov in njihovih ostrih pogledov smo zopet veseli nadaljevali pot po lepi asfaltni cesti proti Gradcu in Semmeringu. Seveda je vse takoj zaspalo, le šofer je pridno vozil »bus« do 50 km na uro. Mudilo se nam je, kajti v programu smo imeli določeno, da moramo biti ob osmih na Dunaju.

Sam ne vem, kedaj smo se znašli vrh Semmeringa. Lepota kraja nas je prevzela, da smo izstopili. Še bolj pa nas je potegnil lepi hotel, katerega so ravno odpirali. Zelodeci so se začeli oglašati in zahtevali kaj za okrepljivo. Sli smo v kavarno, pa nas je eden natakarjev napotil v drug lokal. Stare polomljene mize in klopi so nam pričale, da je to najslabši lokal tega, na zunaj sicer lepega hotela,

Pojasnilo posestnikom poljedeljskih strojev

Po zakonu o zavarovanju delavcev so zavezani zavarovanju proti neizgodi vsi delavci, ki delajo pri poljedeljskih strojih, katere goni veter, voda, para, plin, elektrika oziroma živina. Zavarovanje je prisilno in se razteza na ves čas, ko delavci opravljajo delo pri takih strojih.

Lastniki so dolžni prijaviti okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev vse stroje, plačati zakonito določene predpisane prispevke in prijaviti vsako neizgodo.

Kadar izpolnijo vse to, so po zakonu storili svojo dolžnost. Ni jim treba sklepati s ponesrečenci nobenih poravnav ali dajati posebnih odškodnin. Prav tako je brez pomena tudi vsako sodno uveljavljanje pravic od strani ponesrečencev, ker mora sodišče take zahteve zavrniti, seveda, ako lastnik stroja neizgode ni namenoma povzročil.

Ponesrečenci prejmejo na podlagi uradno do-godne obratne neizgode in zdravniško ocenjene ne-sposobnosti za delo tisto neizgodo rento, ki jim po zakonu o zavarovanju delavcev pripada. Potrebno je samo, da je neizgoda pravočasno prijavljena okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev.

To pojasnjujemo vsem kmečkim posestnikom, lastnikom poljedeljskih strojev in njihovim delavcem, da si ne bodo s tožbami povzročali nepotrebnih stroškov pri sodiščih in njihovih pravnih zastopnikih ter da ne bodo sklepali poravnav, ki gredo pogosto celo v zneske, ki so preko gospodarske zmožnosti kmetijske hiše.

Za Avstrijo tudi Madjarska

V proračunski debati v madjarskem parlamentu je ministrski predsednik Gömbös napovedal razpustitev socialističnih organizacij in izenačitev strokovnih delavskih organizacij po nemškem in avstrijskem vzgledu. Mi malo dvomimo, da bo to srečna rešitev iz težkih razmer, ki jih ima madjarski delavec. Svoboda je le svoboda. Naj bi rajši Gömbös skrbel, da se dosledno izvaja zakonodaja in podpre v tem smislu pozitivno stremljenje raznih delavskih organizacij. Pri takem delu bodo gotovo odpadli tudi politični špekulanti, ki se redijo v sedanjih razmerah na račun delavstva. Teh zadnjih se je z resnim in dobrim hotenjem prav lahko otresti, če jih madjarski ministrski predsednik nima samo za namerni povod, da lahko udari po svobodni volji delavstva, kar je še najbolj verjetno.

Tako urejevanje socialnega vprašaja, kot ga zadnja leta uganja fašizem, je le v korist kapitalizma, ki se pri tem svobodno razvija. Bodočnost bo pokazala, da so to za notranji mir držav zelo slabe usluge.

Ali si že naročnik Krekove knjižnice?

kjer se po vsej verjetnosti zbirajo berači in vagabundi. Takoj smo razumeli, da smo jim premalo »nobel« in nas pač imajo za kake brezposelne vandrovce. Zapustili smo lokal s pikrimi opazkami, da naj kar sami v takih prostorih zajtrkujejo. Malo prestrašen nas je natakarnato vabil v kavarniške prostore, kar pa smo seveda vsi ogorčeno odklonili. Pred avtobusom smo se zbrali na bojni posvet, katerega so naši fotografi izrabili — imeli smo jih kar sedem — in nas fotografirali. Kratek

ukaz »naprej!«, pa smo se že podili vzdolž Semmeringovih strmin. Do Dunaja ni nihče več vprašal po zajtrku, taka sveta jeza nas je pograbila po tem tako prijaznem sprejemu. (Nadaljevanje)

N A M E Š Č E N E C

Letni zaključek Pokojninskega zavoda za l. 1934

(Nadaljevanje)

VII. Dospela, a še ne plačane terjatve, t. j. predpisane premije, znašajo skupno 5.307.421 Din 3 p, od tega iz obveznega Din 3.784.124,03, neobveznega zavarovanja Din 534.047 in iz oddelka za višje dajatve Din 989.250. Ti zneski so zelo visoki in najbrže bo tudi tukaj tako, da so delodajalci nameščencem odtegnili prispevke od plač, a niso jih plačali Pokojninskemu zavodu. Da bodo naši čitatelji točno poučeni, v naslednjem navajamo, od kje se rekrutirajo dolgovi na premijah v obveznem zavarovanju:

Dravska banovina: število članstva 7915, dolg na premijah 915.377,10 Din;

Primorska in Zetska banovina: število članstva 2019, dolg na premijah 2.386.952,41 D.

Iz teh števil je razvidno, da je za naš PZ vključenje zavarovancev izven Dravske banovine skoraj večje breme, kakor pa korist, kajti za 2019 zavarovancev dolgujejo te pokrajine trikrat toliko, kakor pa Dravska banovina, ki ima štirikrat več zavarovancev. Povprečno je vsak zavarovanelec iz omenjenih oblasti dolžan premije za 5 mesecev. Skoda, da poslovno poročilo ne izkazuje tudi tega, koliko se je zazidalo, oziroma izdalo posojil v to banovino, ki poleg tega tudi posojila silno slabo vračuje, kakor smo že večkrat slišali. Tudi to bi bilo dobro vedeti, koliko rentnikov je iz te banovine. Nimamo nič proti nameščencem iz Primorske banovine, a nimamo pa slovenski nameščenci tudi nič preveč, da bi mogli delati plemenite geste. Ako morajo in morejo naši delodajalci in nameščenci zadostiti svojim dolžnostim, mogli bi to tudi iz drugih banovin. Pač pa pogrešamo pri ljudeh izven naše banovine pomanjkanje čuta za disciplino, za organizacijo in solidarnost. Ako zadošča PZ redno svojim obvezam pri plačevanju pokojnin v Primorsko banovino, more tudi zahtevati, da tam zadoste svojim dolžnostim pri plačevanju premij. Zakaj naj bi bili mi Slovenci pri plačevanju vedno prvi, a v vseh drugih ozirih pa zadnji?

Tudi oddelek za višje dajatve izkazuje zelo velik zaostanek, ki znaša Din 989.250. Iz poročila ni razvidno, kako je moglo priti do tega zaostanka. Pač pa poročilo za leto 1933 ne izkazuje nobenega zaostanka v tem oddelku ter se čudimo, kako je mogel nastati v enem letu tak horendno visok zaostanek.

VIII. Inventar pisarn

ter hišni inventar se je zmanjšal od preteklega leta za Din 74.020, in sicer je to zmanjšanje 10% odpisa.

IX. Druga aktiva.

Pod to točko je predvsem omembe vredna postavka dolžnih obresti od posojil, ki znaša Din 7.817.391,46. Ta vsota nam dokazuje, da so dolžniki PZ, to je oni, ki so prejeli posojila pri PZ, v zelo slabem položaju, ker ne morejo plačevati niti obresti od posojenega kapitala. Ako ne zmorejo niti obresti, potem ni niti misliti, da bi mogli odplačevati tudi kapital. Iz te točke je razvidna velika nevarnost, v kateri se nahajajo podeljena posojila ter predvideva v bodočih letih precejšnje zvišanje dubioznih računov. Naslednja tabela nam kaže, kako je rasel dolg na obrestih:

Leto	od kapitala	dolžne obresti
dinarjev		
1928	72.335.333	282.837
1929	87.477.281	64.219
1930	106.841.937	264.713
1931	114.497.963	517.552
1932	123.911.871	1.941.388
1933	125.925.281	4.030.132
1934	143.733.151	7.817.391

Iz teh števil sklepamo, da od povprečnega obrestovnja 8,86 odstotka zavod ne bo dosti imel, kajti ta prilično visoka obrestna mera je izkazana samo na papirju, dočim obresti izterjati najbrže ne bo mogoče, ako se ne bodo splošne razmere kmalu izboljšale. Obresti od celokupnih posojil znašajo Din 11.703.225,92 in je neplačana vsota Din 7.817.391 napram predpisani zelo velika.

Dolžne stanarine in druga aktiva hiš znašajo Din 795.705,29. Pričakovali bi od ljudi, ki hočejo stanovati v tako luksuzno opremljenih prostorih in ki pripadajo boljšim slojem, da bodo točno plačevali najemnino, pa vidimo, da ni tako in da marsikdo prebiva v luksuznem stanovanju, ne da bi plačal najemnino.

Vprašanje zase tvori račun kavarne v nebotičniku, ki izkazuje dolg pri PZ 2.413.300 Din. Tudi o tej vsoti bi želeli pojasnil, ki pa jih poročilo ne navaja. Gotovo je pač to, da je kavarna v nebotičniku velik balast, ki izkazuje vsako leto večjo izgubo. Ako zavod vodi kavarne v lastni režiji, mu donša velikansko izgubo, če jo pa hoče oddati v najem, ne more najti najemnika, ki bi zmogel ogromno najemnino. Ako bi ne bilo že investiranega v kavarniški inventar ter v prostore toliko kapitala, bi bilo najbolje kavarniške prostore predelati v stanovanja, ki bi vsaj nekaj donšala.

X. Dubiozne terjatve

na premijah izvirajo iz likvidacije bivšega avstrijskega občega Pokojninskega zavoda. Najbrže bo moral zavod to vsoto odpisati, ker ni verjetno, da bi od zgoraj imenovane institucije mogel še kaj izterjati.

S tem smo v glavnih potezah obdelali in podali pojasnila k zavodovim aktivam. Priznamo, da bi mogli vsako postavko obdelovati mnogo bolj na široko, vendar naj nam čitatelji oprostite, ker moramo štediti s prostorom. V prihodnji številki Del. Pravice pa bomo prešli k zavodovim pasivam.

(Nadaljevanje sledi.)

Pokojninski zavod in TPD

Slično kot imamo nameščenci pri Trgovski bolniški blagajni višje zavarovanje, imajo nameščenci Trboveljske premogokopne družbe višje nameščensko zavarovanje, katerega jim je ustanovila TPD še pred vojno in sama vplačevala za nameščence prispevke. Ta fond je po prevratu prevzel Pokojninski zavod. Do tu bi bilo vse v redu. A od tu dalje je pričela TPD odjavljati nameščence od tega višjega zavarovanja, na novo vstopivših nameščencev pa sploh ni v fond prijavljala. Med tem je šlo večje število nameščencev v pokoj in so njih rente z ozir. na to, ker TPD novih prispevkov ni več vplačevala, izčrpal fond, tako da je moral PZ zalagati iz svojega. Kakor čujemo, je PZ na zadnji seji sklenil nastopiti proti TPD in jo prisiliti, da izpolni svoje obveze napram PZ in svojim nameščencem.

»JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA«
kot svobodna in neodvisna delavsko-nameščenska strokovna organizacija, vrši veliko in važno nalogo: uveljavlja delavsko-nameščensko socialno zakonodajo in aktivno sodeluje pri njenem izboljšanju, bori se za izboljšanje delavsko-nameščenskega položaja in jih brani pred izkoriščanjem. — Ako še nisi, vstopi tudi ti v njene vrste, da bo naša sila in udarna moč čim večja.

Poročilo iz bolniške blagajne TBPD

Razveseljivo je dejstvo, da število zavarovancev stalno narašča, kakor tudi to, da je poslovanje naše blagajne aktivno. Vsota predpisanih prispevkov je znašala v preteklem letu 4.426.858 Din za bolezensko zavarovanje, dočim za nezgodno zavarovanje 662.627 dinarjev, za Delavsko zbornico 214.491 Din ter za borzo dela 440.274,50 Din. Predpisani prispevki so znašali skupaj 5.744.250,50 Din, vplačanih je bilo 5.707.366,80 Din in je tedaj zaostanek v plačilih prispevkov 36.883,70 Din, kar je zelo malo.

Izdatki so bili naslednji:

za hranarino v denarju	949.808,25 Din
za porodniške podpore	129.066,50 Din
za pogrebne	38.784,— Din
za zdravniške stroške	979.940,67 Din
za zdravila, bolnico, zobovje itd.	1.664.326,17 Din
za upravne stroške	438.567,89 Din
Prebitek je znašal	283.430,66 Din

Prednost zavarovanja pri nameščenski bolniški blagajni obstoja predvsem v tem, da imajo nameščenci na razpolago zdravnike v privatni bolniški praksi. Sicer se nam dozdeva, da nekateri zdravniki z ozirom na nižji honorar, ki ga imajo z ozirom na večji obisk pogodenega z blagajno, obravnavajo nekatere pacijente nekoliko bolj površno in včasih tudi z nejevoljo, vendar v splošnem so bili zavarovanci zadovoljni.

Računski zaključek za TBPD višje zavarovanje za prošlo poslovno dobo 1934 je gotov in odobren na širši odborovi seji dne 17. maja.

Iz zaključka posnemamo, da je imelo društvo ob sklepu leta 3560 članov, katero število pa je od letošnjega leta dalje v stalnem porastu.

Skupni članski prispevki znašajo (po 30 dinarjev mesečno) 1.355.425 Din. Od Pokojninskega zavoda je TBPD prejelo dotacije 40.000 dinarjev, tako da je znašal skupni dohodek Din 1.395.425. Osebnih izdatkov in upravnih stroškov znašajo Din 118.334,94. Dajatve članov so dosegle višino Din 683.042,27. Pokojninskemu zavodu se je plačalo Din 333.917,36 za obresti od dolga, ki znaša še ob sklepu leta Din 4.995.370,96. Amortizacijski prispevek Šlajmerjevemu domu znaša Din 107.924,76. Prispevek Bolniški blagajni k četrtini upravnih stroškov znaša Din 136.695,96. Odpisani neizterljivi prispevki znašajo Din 14.095. Poslovni prebitek za leto 1934 znaša Din 1416,71.

Društvo je nudilo pomoč 1034 članom za slučaj bolezni.

Šlajmerjev dom, ki se bilancira in vodi ločeno od TBPD, nudi sledečo sliko: Donos na zdravilnih stroških znaša Din 39.036,60. Dohodek na oskrbnini znaša Din 655.167,50. Prispevek za amortizacijo znaša Din 159.741,16. Upravni stroški Šlajmerjevega doma skupaj Din 440.475,70. Za prehrano se je izdalo celo leto Din 189.039,55. Davki so znašali 9051,50 D. Vzdrževalni stroški poslopij itd. znašajo Din 17.192,16. Odpisi nepremičnin in premičnin znašajo Din 184.443,52. Prebitek znaša 3472,57 dinarjev.

Kalkulacija je pokazala, da stane društvo dnevna oskrba enega bolnika Din 157,07. Pri tem so vštet vsi stroški.

V Šlajmerjevemu domu je iskalo zdravja 756 bolnih članov. 20 članov je v preteklem letu umrlo.

Iz celotnega poslovanja je razvidno, da se društvo povoljno razvija, da vrši redno svoje poslovanje, ter se pristop članov TBPD, ki še niso člani Višjega zavarovanja (z mesečnim doplačilom 30 Din), priporoča, kajti društvo jim nudi v slučaju bolezni najboljšo oskrbo — tako članom kakor svojem.

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!

Roosevelt rešuje Ameriko

Predsednik Združenih držav se z vedno večjo energijo bori proti kapitalistični reakciji. Predsednik se po vsej verjetnosti dobro zaveda, da bo v Ameriki prišlo do prevratov in revolucije, ako bodo kapitalisti svobodno in neomejeno izrabljali delavstvo. Kapitalistični tisk dela seveda proti Rooseveltu veliko gonjo in pravi, da bo uničil ameriško gospodarstvo.

Tako je te dni ameriški senat s 76 glasovi proti 6 sprejel znani Rooseveltov zakonski načrt o socialnem zavarovanju. To je znamenje, da se Roosevelt tudi po svojem porazu glede nove gospodarske politike nikakor ne pusti odvajati od svojega bojnega načrta proti velikemu kapitalu, proti velikim dedščinam, velikim darilom in visokim dohodkom, ki naravnost že ščuva k uporom požarjenega delovnega človeka. Po novem zakonu bo deležnih brezposelnega zavarovanja okrog 25 milijonov delavcev. Brezposelni in dela nezmožni delavci nad 65 let stari bodo prejeli iz zavarovalnega sklada po 33 dolarjev na teden (okrog 15000 Din). Glavne točke novega zakona so sledeče:

1. Starostna mesečna zavarovalnina za delanezmožne in brezposelne delavce nad 65 let stare. Zavarovalne rente morajo plačevati posamezne zvezne države.

2. Zavarovalnina za še dela zmožne in nastavljene delavce nad 65 let stare, v znesku do 85 dolarjev na leto, plačujejo deloma posamezne države same iz svojega, deloma letnih prispevkov zavarovancev samih. V ta namen bo uveden poseben davek za vso USA.

3. Zavarovanje brezposelnih brez razlike starosti. Osrednja vlada plačuje upravne stroške tega zavarovanja. Posamezne države pa morajo prispevati iz svojega, oziroma morajo v ta namen obdavčiti vse delodajalce, ki zaposlujejo več kot deset delavcev, s posebnim davkom, ki bo šel v zavarovalni sklad. Davek bodo pobirali na podlagi podatkov o letni dohodnini in o dobičkih podjetja.

4. Socialno skrbstvo za otroke, posebno za zapuščene, za sirote in pohabljenec. Eno tretjino stroškov nosi zvezna državna blagajna, ena tretjina pa bo krita z novim davkom na dedščine in na darila.

Koliko časa pa še tako naprej

Ves v strahu za obstoj življenja se rudar vprašuje, kaj naj začne. Vedno večje znižanje delovnih dni, stalna redukcija zaslužkov. Kam vendar drvimo? Zopet hoče prometno ministrstvo okrniti in znižati nabavke privatnih rudnikov za železnice. Rudar v naši banovini na splošno dela le 2-3 dni v tednu, poleg te zaposlitve mora, če hoče živeti, prosjačiti zase in družino. Veliko se piše, prosi, pošiljajo se razne vloge na merodajna mesta za pomoč, a vse je zastoj. Nikjer se ne dobi potrebno razumevanje za tega lačnega trpina. Nad 40% rudarskih otrok je tuberkuloznih in to predvsem radi preslabe hrane in pomanjkanja.

Kaj rudar ni državljani? Ali se res njega nič ne upošteva kot najbolj izpostavljenega v nevarnosti za svoje življenje? Rudar obupa ali bo še živel, ali mora res umreti le radi profita drugih. Ako rudar zahteva samo sredstva za golo življenje, se ga označi kot komunistov in državi nevarnega. Kadar pa kdo drugi zahteva kake privilegije za svoje gospodarstvo, pa je vse v redu. Če rudar prosi, dobi odgovor, da pretirava, če pa prosi drugi, pa je vse v redu in se ga upošteva. Le rudar ne najde nikake pravice in zaščite, vsa ušesa so zanj gluha. Resno prosimo in svarimo prizadete kroge: Dajte rudarju in njegovim družinam kruha in pustite jim življenje. Vzemite raje nekaj onim, ki imajo in ne trpe gladi. Enkrat naj bo vendarle konec modernega suženjstva v rudarskih revirjih.

Proslava 25-letnice godbe v D. M. v Polju

Naša godba je dne 16. junija proslavila svoj 25-letni jubilej. Ker je ta godba tesno združena z našim delavskim pokretom in je z njim mnogo sodelovala pri naših prvomajskih proslavah in drugih prireditvah, s čimer je budila zavest skupnosti v delavskih vrstah, je naša dolžnost, da se njenega 25-letnega jubileja iskreno veselimo. Godba je sedaj v prav dobri formi in vsakem oziru, želimo pa, da bi bilo med njo več prave krščanske delavske zavesti. V marsičem se to vedno bolj kaže in upamo, da bo prava delavska zavest in požrtvovalnost tudi prodrla. O proslavi sami ne moremo obširno poročati. Na predvečer 15. junija je priredila pred šolo v D. M. v Polju lep koncert. V nedeljo 16. junija se je vršila ob 10 na prostem sv. maša in nato zborovanje. Obe prireditvi je obiskalo veliko število ljudi z bratskimi godbami vred. Pri zborovanju je med zastopniki gostov, in sicer godb, prosvetnih in pevskih društev, pozdravil slavljenko v imenu papirničarjev

tudi zastopnik naše skupine. Izrazil je željo, da bi naj godba tesno sodelovala z našim delavskim pokretom in nam nekoč zaigrala poleg drugih tudi osvobodilno koračnico izpod jarma kapitalizma. Popoldne se je razvila na prostem pri Vevški restavraciji prava ljudska zabava ob sviranju domače in tujih godb. Godbi želimo uspešnega napredka, med njo in nami pa tesnejšega sodelovanja. — Papirničarji.

V zadnjem času pogrešam od naših skupinskih dopisnikov poročil o delu in razmerah tako skupin kot celotnega delavstva. Morda je res vse tako v redu, ali pa so se nekateri malo polenili. Torej, tovariši dopisniki, malo dobre volje, pa bo šlo. Urednik.

Nudimo vam priliko, da si poleg svojih rednih dohodkov z majhnim trudom še nekaj prislužite. Za 10 članov, ki jih pridobite za našo

»DELAVSKO ZALOŽBO« (Krekovo knjižnico)

dobite vse njene knjige zastoj. Ako pa ji pridobite več kot 10 naročnikov, vam da založba denarno nagrado. Kdor bi bil pripravljen prevzeti krajevno poverjenišvo, naj to sporoči

»DELAVSKI ZALOŽBI«, LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 22/I,

nakar mu bomo poslali točna navodila, tako glede nabiranja novih članov, kakor knjižnih in denarnih nagrad. — Izkoristite priliko. Izpopolnite svojo domačo knjižnico.

Širite delavsko kulturo!

Propagandni odbor
»Delavske založbe«.

Nove knjige

V izdaji Delavske založbe je izšla te dni težavno pričakovana knjiga »Slovenske novele«. To je zbirka novel mladih slovenskih avtorjev: Ivana Grahorja, Stanka Vuka, Cirila Kosmača, Bogomira Magajne in Cene Kranjca. To so povečini sama znana imena, ki jih zelo pogosto srečujemo v izvirni slovenski književnosti.

Delavski založbi je treba izreči vsi priznanje, da je izdala izvorno slovensko delo v času, ko naš književni trg preplavljajo skoro izključno prevodi tujih renomiranih avtorjev, ko se vsaka založba naravnost boji in brani tvegati poizkus izdati domače delo.

Naročnike naprošamo, da nam oprostite, ker se je izdaja knjige radi tehničnih ovir zakasnila. — Prihodnja knjiga pa bo izšla ob rednem terminu.

Zvest spremljevalec

za weekend, tramping, sport, turistiko, potovanje in letovišče je

TIVAR nepremočljivi

HUBERTUS

ZAKAJ?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Zato, ker je nepremočljiv in Vas varuje pred nepredvidenim dežjem.

Zato, ker je topel in Vas varuje pred večernim hladom v gorah.

Zato, ker je dovolj velik, da Vam služi kot odeja v prenočišču.

Zato, ker je lahek in Vas ne teži pri nošenju.

ZATO SI GA NABAVITE TAKOJ V NAJBLIŽJI PRODAJALNI

TIVAR OBLEK